

Suggesties voor vragen voor de inbreng feitelijke vragen Advies van de adviescommissie Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) over het eindrapport “Om de leefomgeving” 25 mei 2021 12.00

1. *Van Aartsen wijst op het belang dat hetzelfde basistakenpakket wordt gehanteerd door elke omgevingsdienst. Dit is essentieel om eenheid te geven in de uitvoering, voor een level playing field en om condities te creëren voor omgevingsdiensten om beter te presteren. Slechts 8% van de gemeenten hebben nog niet volledig het basistakenpakket ingediend. Het gaat hierbij echter om slechts enkele taken. De meeste gemeenten hebben zelfs plustaken bij de omgevingsdiensten belegd, zoals bouwtaken maar ook adviestaken. Dit zijn extra taken die vrijwillig worden ingebracht. In verschillende regio's is hard gewerkt om de relatie tussen omgevingsdiensten en bevoegde gezagen te versterken om tot een goede verstandhouding te komen en daarmee de uitvoering te professionaliseren.*
  - Welke gevolgen ziet de staatssecretaris voor het beleggen van deze zogenaamde plustaken en de verhoudingen tussen bevoegde gezagen en omgevingsdiensten als de adviezen worden doorgevoerd?
  - De verschuiving van taken heeft ervoor gezorgd dat de gemeentelijke organisatie is uitgedaald op het fysieke domein. Hoe denkt de staatssecretaris te voorkomen dat de gemeente een lege huls wordt, die mag betalen maar niet mag bepalen terwijl zij wel bestuurlijk verantwoordelijk zijn en voor gigantische maatschappelijke opgaven staan?
  - Het inbrengen van basistaken door de bevoegde gezagen is nu reeds wettelijk verplicht. Hoe zorgt de staatssecretaris er voor dat dit ook daadwerkelijk nu gaat gebeuren?

2. *Om het zgn. 'toezichtsgat' op het functioneren van de omgevingsdiensten te dichten, adviseert Van Aartsen om Rijkstoezicht uit te breiden tot omgevingsdiensten, door de ILT. Terecht merkt de commissie op dat dit haaks staat op één van de uitgangspunten van de Wet revitalisering generiek toezicht; het nabijheidsprincipe. Dit voorstel spoort niet met het huidige stelsel van Interbestuurlijk Toezicht, maar ziet bovendien toe op de uitvoerende dienst, terwijl de bevoegde gezagen verantwoordelijk zijn als eigenaar en opdrachtgever van de diensten.*
  - Wil de staatssecretaris de ILT een grotere rol geven in toezicht, daarbij voorbijgaand aan de huidige wetgeving inzake Interbestuurlijk Toezicht, waarbij bovendien de ILT als mede toezichthouder en wettelijk adviseur bij majeure risicobedrijven opgezaald wordt met een dubbele petten probleem?
  - Hoe kijkt de staatssecretaris aan tegen het voorstel van IPO om het toezicht op omgevingsdiensten te regelen via visitatie (zoals dit ook gebeurt bij ziekenhuizen); professioneel, verplicht en transparant?

3. *We constateren dat het advies van Van Aartsen voorbij gaat aan de beleids-, regelgevende en uitvoerende taken van het Rijk en haar uitvoerende diensten in het VTH-stelsel en alleen*

focus op het functioneren van omgevingsdiensten. Voor het goed functioneren van het gehele VTH-stelsel is het essentieel dat de Rijksdiensten hun bijdrage hier aan leveren.

- Hoe gaat de staatssecretaris erin voorzien dat ook het Rijk en haar uitvoerende diensten hun bijdragen leveren aan een robuust en toekomstbestendig VTH-stelsel als geheel?
  - Gaat de Staatsecretaris de Rijkstaken (uitvoerende taken en regelgevende taken) ook onderzoeken ten behoeve van een robuust en toekomstbestendig VTH-stelsel?
4. *Van Aartsen wijst erop dat het essentieel is dat voldoende middelen beschikbaar zijn voor omgevingsdiensten om als robuuste diensten toekomstig bestendig te functioneren. Dat vergt investeren in kennisopbouw, informatie-uitwisseling en kwaliteitsborging om de diensten daarmee op een hoger plan te brengen en om de ambities en uitdagingen op het terrein van de fysieke leefomgeving daadwerkelijk te kunnen uitvoeren. Omdat dit ook een nationaal belang is, moet het Rijk bijdragen aan de financiering van de omgevingsdiensten, zo stelt Van Aartsen.*
- Is de staatssecretaris bereid, als stelsel verantwoordelijke, structureel financieel te investeren in omgevingsdiensten?
  - Zo ja, kan de staatssecretaris aangeven hoeveel geld hier jaarlijks mee gemoeid zal zijn?
  - Voor wat betreft een Rijksbijdrage, zal de staatssecretaris het advies volgen van de Raad voor het Openbaar Bestuur van maart jl. over bestuurlijk-financiële verhoudingen?
  - Heeft zij daar budget voor of moet dat in de formatie geregeld worden?
5. *Onafhankelijkheid van de omgevingsdiensten wordt door Van Aartsen van belang geacht voor een goed functioneren.*
- Hoe gaat de staatssecretaris hier invulling aan geven, ook in het licht van verantwoordelijkheden en bevoegdheden van bestuurders?
6. *Goede informatie-uitwisseling is een noodzakelijke voorwaarde voor het opbouwen van een adequate informatiepositie en daarmee voor een effectieve en efficiënte uitoefening van toezicht en handhaving en samenwerking tussen de bestuurs- en strafrechtketen, stelt Van Aartsen. Om aan deze voorwaarde te kunnen voldoen dienen alle omgevingsdiensten, maar ook waterschappen, de politie en ILT aangesloten te zijn op Inspectieview Milieu. En betrokken instanties, omgevingsdiensten, milieurecherche, OM en FIOD dienen alle beschikbare informatie te bundelen voor succesvolle opsporing en vervolging.*
- Hoe gaat de staatssecretaris er voor zorgen dat *al deze partijen*, dus niet alleen omgevingsdiensten, hierin gaan voorzien?
7. *In uw reactie op het advies van Aartsen geeft de staatssecretaris aan de uitvoering van de 10 adviezen aan haar opvolger over te laten. Een aantal aanbevelingen zou al eerder opgepakt kunnen worden.*
- Bent u bereid om gezien de urgentie van het versterken van het stelsel al een begin te maken met de uitvoering van de aanbevelingen van de commissie van Aartsen, zo neen, waarom niet?

8. *Het rapport Van Aartsen schetst het beeld dat het zeer slecht gaat met de omgevingsdiensten en de uitvoering van de milieutaken. De casussen omschreven in het rapport zijn allen zeer specifieke, atypische casussen, zoals Tatasteel. Incidenten moeten uiteraard voorkomen worden. De adviezen hebben verregaande gevolgen voor het hele stelsel en grijpt in op de bevoegdheden van provincies en gemeenten. Deze zeer specifieke casussen vinden plaats bij grote, professionele omgevingsdiensten.*
- Kan op basis van incidenten een beeld geschetst worden van de status van het algehele VTH-stelsel?
  - Hoe denkt de staatssecretaris dat de adviezen de geschetste problematiek oplost?
  - Wat wil de staatssecretaris met de opschaling bereiken? Wordt de Omgevingsdienst niet inefficiënter zodra opgeschaald wordt? Hoe kijkt de staatssecretaris daar tegenaan?
  - Hoe lost de opschaling van kleinere omgevingsdiensten de problematiek op bij de door de commissie geconstateerde complexe bedrijven die ze niet hebben?
  - Heeft de commissie Van Aartsen bij deze problematiek ook gekeken naar andere oorzaken, die niet bij de lokale overheden of omgevingsdiensten liggen? Bijvoorbeeld de wet- en regelgeving en kennisachterstand op het bedrijfsleven?
9. *Het rapport kijkt terug naar de oprichting van de omgevingsdiensten. Echter, er komt een nieuwe wet aan, de Omgevingswet. De Omgevingswet vraagt om een integrale afweging en lokaal maatwerk. Momenteel zijn er vele urgente opgaven, zoals de woningenbouwopgave en energietransitie die juist vragen om lokaal maatwerk. Nabijheid van de Omgevingsdienst tot het bevoegd gezag is daarbij essentieel.*
- Erkent de staatssecretaris dat er regionale verschillen zijn en lokaal maatwerk nodig is?
  - Hoe ziet de staatssecretaris dit rapport in het licht van de Omgevingswet?
  - Hoe ziet de staatssecretaris de rol van de Omgevingsdienst voor zich onder de Omgevingswet? Wordt deze met de adviezen van de commissie niet een landelijke uitvoeringsdienst die ver af komt te staan van de lokale praktijk?
  - Hoe dragen de voorgestelde adviezen bij aan de uitvoering en het oplossen van de brede maatschappelijke opgaven die buiten het werkveld liggen van een Omgevingsdienst?
  - Hoe zorgt de staatssecretaris ervoor dat de opgeschaalde Omgevingsdienst het gevraagde lokale maatwerk kan leveren?

Voor meer informatie:

Susan Cohen Jehoram, Strateeg Public Affairs IPO 06-41900345

Richard van Vliet, Senior Adviseur Public Affairs VNG 06- 57593158